

Vlaams
Parlement

ingediend op **546** (2020-2021) – Nr. 1
17 november 2020 (2020-2021)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Caroline Gennez

over de taak en de werking
van de SYNTRA-vzw's

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Loes Vandromme;
Steven Coenegrachts, Sihame El Kaouakibi;
Johan Danen, Ann De Martelaer;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting	4
2. Bespreking	7
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	7
2.2. Antwoorden.....	9
Gebruikte afkortingen	12
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie hield op 15 oktober 2020 een hoorzitting met SYNTRUM, het netwerk van de SYNTRA-vzw's, over de taak en de werking van de SYNTRA's.

De getoonde presentatie met de titel 'De SYNTRA's en het relancebeleid Vlaamse arbeidsmarkt', is terug te vinden op de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Inleidende uiteenzetting

Thierry Semey, directeur van SYNTRA Midden-Vlaanderen, verwijst naar het memorandum Levenslang ondernemend leren ondernemen, dat het netwerk richtte aan de Vlaamse Regering bij haar aantreden.

In het regeerakkoord en de beleidsnota's komt het potentieel van de SYNTRA-centra prominent naar voren. Er wordt erkend dat de SYNTRA's beschikken over de infrastructuur, kennis, methodieken en instrumenten om de doelstellingen op het snijvlak van de beleidsvelden Werk, Innovatie, Economie en Onderwijs te helpen realiseren. In deze hoorzitting willen de SYNTRA's hun taak en werking beter laten kennen. Zij kunnen een rol spelen in het relancebeleid van de Vlaamse Regering door vorming te geven aan ondernemers en toekomstige ondernemers. Het netwerk wil zich in samenwerking met VDAB sterker positioneren en zich profileren als accelerator voor competentieversterkende acties, die in deze crisistijd een aanvulling kunnen betekenen op het aanbod van VDAB. In een minder acute fase kunnen die acties door VDAB worden opgeschaald en gestroomlijnd, nu moet er snel worden gehandeld. SYNTRUM staat open voor suggesties daartoe van VDAB en de overheid.

Missie SYNTRA-netwerk

Johan Lambrecht, voorzitter van SYNTRUM, verduidelijkt dat SYNTRUM de koepelorganisatie is van de SYNTRA's. Enkele jaren geleden hebben de SYNTRA's immers besloten hun krachten te bundelen. Hij beschrijft de opdracht van zijn organisatie als volgt: "De SYNTRA's zijn de hefboom om professionele dromen mee te helpen realiseren met het oog op de ontwikkeling van ondernemerschap, innovatie en een leven lang leren in Vlaanderen en Brussel." Zij willen dat doen met een geïntegreerde dienstverlening van screenen, adviseren, coachen, opleiden, begeleiden en testen. Op die manier worden zowel de professionele als de ondernemerscompetenties van ondernemers en hun medewerkers versterkt en zichtbaar gemaakt.

De SYNTRA's willen 'denkende doeners' vormen, die passie en gedrevenheid aan de dag leggen. De spreker noemt dat H³: aandacht voor hoofd, handen en hart.

Maar er is ook A³: VLAIO schrijft binnenkort een gesloten call uit, waarin de SYNTRA's worden erkend als drievoudige actor: actor voor de transitie naar een ondernemende samenleving, actor voor een innoverende samenleving en actor in functie van de transitie naar levenslang leren van de kmo-ondernemers en hun medewerkers.

Doelgroepen en dienstverlening

Belangrijk voor de doelgroepenscope van de SYNTRA's zijn de termen 'reskillen' en 'upskillen'. De werkgelegenheid zal in bepaalde sectoren wellicht structureel verlagen. Kwalificaties verouderen razendsnel en nieuwe beroepen dienen zich aan. Het belang van specifieke competenties, zoals digitale skills, zal alleen maar toenemen.

Vandaar het belang dat het netwerk hecht aan de twee genoemde begrippen, aldus Johan Lambrecht.

Nico Nieuwborg, beleidsmedewerker SYNTRUM, schetst de concrete dienstverlening van het netwerk aan de hand van een schema. Een eerste doelgroep is de ondernemer in de verschillende fases van zijn ondernemerschap: de prestartfase, de startfase, een groeifase, een overname, een stopzetting en een herlancering van een zaak.

De ondernemer kan niet zonder competente medewerkers. De SYNTRA's bieden hun scholing aan, reskilling en upskilling. Centraal in het schema staan de verschillende componenten van een toekomstgericht ondernemerschapstraject, waarop de SYNTRA met hun aanbod inspelen. Er is een oriëntatiemodule, een basismodule voor een aantal basiscompetenties, een verdiepingsmodule, een actualisatiemodule als de regelgeving verandert, een specialisatiemodule, en voor individuen, sectoren en ondernemingen in transitie zijn er een innovatiemodule en een transitiemodule. Achter dat aanbod steekt de visie van de SYNTRA's op levenslang leren.

Op het schema staan rechts onderaan de expertisecusters: creatieve economie, logistiek en mobiliteit, ICT en smart factory, welzijn en gezondheid, bouw en blue energy, business en support, en agro en food. Die stemmen overeen met de VLAIO-clusters. Rechtsboven wordt uitgebeeld dat de SYNTRA's meer willen zijn in het toekomstige VLAIO-kader dan alleen maar opleiders. Het netwerk wil ook screenen, adviseren, coachen, begeleiden en testen, maar steeds met de bedoeling de competenties van de ondernemer en zijn werknemers te versterken.

Tot voor kort gaven de SYNTRA's vooral klassikaal onderwijs. Maar de leervormen zijn nu, zeker door de coronacrisis, sterk gedifferentieerd. Al van oudsher zijn de SYNTRA's bekend voor het werkplekleren, met het leercontract van vroeger en het duaal leren nu, en met doorgedreven experimenten in het volwassenenonderwijs, soms in samenwerking met de hogescholen. Het netwerk wil zich verder ook meer toeleggen op digitaal leren, peer-to-peer learning, oriëntering bij het leren en individuele coaching.

Beleidsaanbevelingen

Thierry Semey bespreekt de beleidsaanbevelingen van het SYNTRA-netwerk. Voor een optimale synergie in het relancebeleid zijn de SYNTRA's vragende partij voor een samenwerkingsovereenkomst met VDAB. Het is de bedoeling de bestaande diensten – met inbegrip van infrastructuur, kennis, methodieken en instrumenten – optimaal te benutten. Nieuwe diensten moeten experimenteel kunnen worden uitgebouwd. Voorts werpt het SYNTRA-netwerk zich op als accelerator voor competentieversterkende acties die VDAB in een latere fase kan overnemen, uitbreiden en aanpassen.

Voor de commissie heeft het SYNTRA-netwerk een 'inspiratiemenu' opgesteld. De SYNTRA's vragen in eerste instantie een uitbreiding van het opleidingsaanbod en de erkenning van meer ondernemerschapstrajecten en opleidingsmodules. VDAB erkent nu al SYNTRA-opleidingen die te maken hebben met knelpuntberoepen, maar de SYNTRA's willen die erkenningen ook voor andere beroepen. In tweede instantie wil het netwerk campagnes opzetten samen met VDAB. Thierry Semey geeft het voorbeeld van een campagne voor beroepskwalificerende trajecten voor jongeren in hun leertijd op basis van een screening van de databank van VDAB. Heel wat jongeren zijn het vorige schooljaar uitgestroomd zonder kwalificatie, en het netwerk wil hen oppikken en meetrekken met een praktische, toepassingsgerichte opleiding in het kader van leertijd. Dat wordt gemakkelijker aangezien de regie van de leertijd bij VDAB wordt ondergebracht vanaf 1 januari 2021.

Het netwerk denkt ook aan beroepskwalificerende trajecten voor jongvolwassenen in voltijdse dagopleidingen. Dat zijn ondernemerschapstrajecten die normaal 's avonds aangeboden worden maar die de SYNTRA's ook in dagformule met kortere trajecten willen aanbieden. Een andere formule zijn PACT-trajecten, dat zijn duale ondernemerschapstrajecten met 60 procent werkplekleren. Die trajecten zijn ook geschikt voor jonge mensen die de schoolbanken moe zijn maar wel bereid zijn toepassingsgericht te gaan leren.

Het netwerk denkt ook aan fast tracks. Dat zijn snelle opleidingen die werklozen op korte tijd kunnen bijscholen volgens de vragen van de markt die VDAB signaleert.

Het netwerk is ervan overtuigd dat de huidige crisisperiode een moment is waarop het ondernemerschap moet worden gepromoot. Vlaanderen heeft als kmo-land nood aan mensen die de stap durven te zetten. Zoals VDAB een bemiddelaar is bij werknemers, willen de SYNTRA's bemiddelen voor ondernemers.

Het netwerk wil ook een rol spelen in raamakkoorden voor sectoren die het nu zeer moeilijk hebben, zoals de event- en de toeristische sector.

De SYNTRA's hebben nu een experimentele samenwerking met VDAB om online leermodules aan te bieden aan cursisten.

Zij willen ook meewerken aan een pilootproject inzake leerloopbaanbegeleiding. Daarbij wordt met een competentiescan nagegaan welke vaardigheden iemand mist en op basis daarvan wordt een persoonlijk opleidingsplan aangeboden.

Expertenadvies relancebeleid Vlaamse arbeidsmarkt

Nico Nieuwborg toont het schema dat is uitgewerkt door de arbeidsmarktexperten die in opdracht van minister Hilde Crevits een advies formuleerden voor de relance van de Vlaamse arbeidsmarkt (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 396/1). De aanbevelingen van het expertenadvies worden in de volgende slides gekoppeld aan het inspiratiemenu van de SYNTRA's.

De eerste opgave in het advies van de experts was 'de juiste keuzes maken om ontwrichtingen te beheersen'. Het SYNTRA-netwerk heeft daartoe enkele suggesties. Het vraagt samen met VDAB een raamakkoord voor sectoren in nood. Zo stelt de spreker vast dat zelfs de zorgsector, die veel extra personeel nodig heeft, onvoldoende vacatures meldt aan VDAB, wat achteraf de matching bemoeilijkt. De SYNTRA's kunnen competentieversterkende activiteiten aanbieden.

Voorts zou het netwerk in samenwerking met VDAB een kort en digitaal aanbod kunnen ontwikkelen om interne en externe transitie te ondersteunen. Met een competentiescan zouden vaardigheidstekorten kunnen opgespoord worden om ze op te lossen.

Het wordt een uitdaging om in deze tijden in voldoende opleidingscapaciteit te blijven voorzien. SYNTRUM pleit voor extra erkenningen van dagopleidingen en meer aanbod van competentieversterkende modules bij de SYNTRA's. In sommige ondernemingen is er nu, door de economische terugval, misschien meer tijd voor werkplekleren. De SYNTRA's kunnen instaan voor werkplekbegeleiding en competentiecoaching op de werkvloer.

De SYNTRA's willen ondernemerschap als een positieve loopbaankeuze sterker naar voren schuiven. Ze zien daarbij een rol voor de SYNTRA-adviseurs en -bemiddelaars als duidelijk is dat een werkzoekende de keuze voor ondernemerschap wil maken.

De tweede opgave in het expertenadvies is het 'aangrijpen van het momentum voor een arbeidsintensief herstel'. De SYNTRA's zijn betrokken bij het platform levenslang leren en willen ook bij zelfstandigen die het moeilijk hebben een competentiecheck uitvoeren. Het blijft moeilijk voor iemand die wenst te leren om zijn leernood in kaart te brengen en daarin willen de SYNTRA's advies en een individuele leerloopbaanbegeleiding geven.

Het SYNTRA-netwerk kan personen met een migratieachtergrond in hun ondernemerschap bijstaan, eventueel met ondersteuning van ESF-middelen en een addendum bij de gesloten call van VLAIO.

In het kader van de derde opgave 'doorbraken realiseren voor structurele uitdagingen' is er sprake van de oprichting van een intersectoraal opleidingsfonds. Het netwerk wil met dat fonds mee kunnen nadenken over transversale opleidingen.

Ook voor de SYNTRA's is het toenemen van e-leren een uitdaging, zoals onder meer blijkt uit het VIONA-advies E-leren in Vlaanderen.

Nico Nieuwborg vreest dat in de huidige situatie heel veel jongeren ongekwalificeerd de schoolbanken zullen verlaten. De SYNTRA's zijn bereid hen op te vangen in een regelluwe omgeving, met versterkende opleidingen zonder veel criteria.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

Tussenkomst van Tom Ongena

Het stelt *Tom Ongena* gerust dat de SYNTRA's de aanbevelingen van de arbeidsmarktextperten ter harte hebben genomen en op zoek zijn gegaan naar de manier waarop zij kunnen bijdragen aan de relance van de economie en de arbeidsmarkt na de coronacrisis.

Goede opleidingen zijn daarbij van het grootste belang en daarin spelen de SYNTRA's een cruciale rol. In welke mate werken de SYNTRA's gericht op de knelpuntvacatures? Gaan zij ook proactief op zoek naar problemen die zich aandienen, daarbij gebruikmakend van hun netwerken in de sectoren en bij werkgevers?

Een belangrijke ambitie in het Vlaamse regeerakkoord is het activeren van niet-actieven. Dat wordt een heel grote opdracht die VDAB niet alleen aankan. Werken de SYNTRA's daar ook aan mee, bijvoorbeeld door niet-actieven warm te maken voor het ondernemerschap?

Door de coronacrisis zijn er heel wat tijdelijk werklozen. Voor die grote en diverse groep wordt er in de eerste plaats gekeken naar VDAB en zijn opleidingsaanbod. Maar ook de SYNTRA's zouden hierin een belangrijke rol kunnen spelen. Wat kunnen de SYNTRA's doen voor de tijdelijk werklozen? Onder hen zijn er die slechts heel korte tijd werkloos zijn, maar ook anderen die misschien definitief werkloos worden en zich moeten heroriënteren.

Ten slotte wil *Tom Ongena* weten of de ontbinding van het agentschap Syntra Vlaanderen een weerslag heeft op de werking van de SYNTRA's. De samenwerking van de SYNTRA's met het agentschap valt nu weg. Is dat problematisch? Hoe wordt dat opgevangen en wat zijn de vooruitzichten?

Tussenkomst van Caroline Gennez

Caroline Gennez heeft vragen over leren en werken en over de verhouding tussen de leertijd en het duaal leren. In de vorige regeerperiode hoorde het lid in de commissie Onderwijs dat het in het stelsel van de leertijd gemakkelijker was werkplekken te detecteren en dat daardoor de doorstroming naar de arbeidsmarkt of naar het ondernemerschap groter was dan vanuit het vroegere leren en werken, en misschien nu nog steeds vanuit het duaal leren. Hoe slagen de SYNTRA's erin de werkplekken zo attractief mogelijk te maken?

Ook Caroline Gennez wil weten hoe de ontbinding van SYNTRA Vlaanderen intussen is opgevangen. Een aantal belangrijke taken zijn overgegaan naar VDAB of naar het Departement WSE, in het bijzonder het Vlaams Partnerschap Duaal Leren. Hoe functioneert dit nu?

Wat het lid bijzonder interesseert in tijden van de corona is de opvolging van familiebedrijven. Hoe kan men er, in economisch zwaar vaarwater, in slagen de jonge generaties, die het ongetwijfeld moeilijker zullen hebben op de arbeidsmarkt, de zin voor ondernemerschap en voor de familiale onderneming bij te brengen? Werken de SYNTRA's daar specifiek op?

Zoals Tom Ongena wil ook Caroline Gennez horen wat de SYNTRA's kunnen doen voor de tijdelijk werklozen, waarvan er helaas een aantal in de gewone werkloosheid zullen belanden. Het lid stelt zelf vast dat VDAB tijdelijk werklozen in de culturele sector meteen aanspreekt. Kunnen de SYNTRA's meer focussen op tijdelijk werklozen die de stap naar ondernemerschap of naar specifieke opleidingen willen zetten?

Tussenkomst van Alessia Claes

Alessia Claes herinnert aan de goedkeuring, zonder tegenstemmen, van het decreet voor de opheffing van het agentschap Syntra Vlaanderen. De werking ervan wordt overgenomen door VLAIO, VDAB, het Departement WSE en het Departement Onderwijs en Vorming. Die opheffing past in de vereenvoudiging van de overheidsstructuur. Een transitiecomité regelt de praktische uitwerking ervan, met het oog op de continuïteit van de dienstverlening. Er moet nog aanvullend regelgevend werk gebeuren, er moeten nog uitvoeringsbesluiten worden aangepast, samenwerkingsovereenkomsten gesloten, gesloten en open calls gebeuren enzovoort. SYNTRUM en de SYNTRA's blijven volgens het lid belangrijke partners voor de ondernemerschaps- en kmo-opleidingen. Daartoe moet ook nog een beheersovereenkomst worden gesloten. Wat is het standpunt van het SYNTRA-netwerk over de open calls? Wat zien zij daarbij als kansen en bedreigingen?

Allessia Claes vindt de continuering van de dienstverlening belangrijk: het goede moet behouden blijven. In Vlaanderen is er nog heel wat werk aan de ongekwalificeerde uitstroom op de arbeidsmarkt. Ook de leercultuur in Vlaanderen moet worden aangepakt. Dat is ook duidelijk geworden in de presentatie van de sprekers.

Het duaal leren is een belangrijk middel om de ongekwalificeerde uitstromers ervaring te laten opdoen en hun competenties te versterken. De problematiek van kortgeschoolden en hun verminderde kansen op een job is al vaker aan bod gekomen in de commissie.

Een diploma is op dit moment niet meer voldoende. Leren stopt niet na een succesvolle schoolcarrière. Levenslang leren wordt steeds belangrijker. Ook in coronatijden is het noodzakelijk om te blijven investeren in competenties, ook met het oog op de jobs van de toekomst. In dat opzicht moet de leercultuur aangewakkerd blijven worden. Allessia Claes vindt de vele suggesties van de sprekers in de

presentatie boeiend en leerrijk, zoals de competentiecheque voor zelfstandigen om de leernood in kaart te krijgen en de leerloopbaanbegeleiding. De commissieleden kunnen zeker heel wat suggesties meenemen.

Het volwassenenonderwijs en het opleidingsaanbod voor de ondernemers spelen ook een belangrijke rol. Hoe zien de SYNTRA's dat? Wat kunnen ze daar concreet voor doen?

Het duaal leren zal worden uitgebreid naar het hoger onderwijs en het volwassenonderwijs. Hoe zien de SYNTRA's dat? Welke bijdrage kunnen ze op dat vlak leveren?

Tussenkomst van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne merkt op dat minister Hilde Crevits een initiatief genomen heeft om VDAB contact te laten opnemen met zelfstandigen die een beroep doen op het overbruggingsrecht. Worden de SYNTRA's daarbij betrokken? Neemt VDAB contact op met de SYNTRA's om een opleidingsaanbod voor die ondernemers in overbruggingsrecht te ontwikkelen? Het gaat vaak om ondernemers en sectoren die structureel bedreigd zijn door de coronacrisis. Een heroriëntatie of een opleiding om de betrokkenen te versterken, kan dan allicht nuttig zijn.

Er komt een nieuwe generatie sectorconvenanten aan. De samenwerking tussen en met de sectoren is essentieel, ook voor de SYNTRA's. Hoe beoordelen zij die samenwerking en waar zijn er nog grote opportuniteiten voor het opleidingsaanbod?

2.2. Antwoorden

Thierry Semey antwoordt eerst op de vraag over de knelpuntvacatures. De SYNTRA's zijn de voorbije jaren heel sterk veranderd. Enkele jaren geleden volgden mensen een SYNTRA-opleiding omdat ze een attest bedrijfsbeheer of een beroepsbekwaamheidsattest moesten behalen. Toen die verplichting wegviel, hebben de SYNTRA's voor een volledige heroriëntatie gekozen en zijn ze geëvolueerd naar een netwerkorganisatie die heel sterke externe partnerships heeft uitgebouwd, bijvoorbeeld met VDAB. Die heeft hen gewezen op de knelpuntvacatures. De voorbije jaren hebben de SYNTRA's hun planning voor een deel afgestemd op die knelpuntvacatures. Bepaalde opleidingen uit het verleden werden afgebouwd ten voordele van die opleidingen in knelpuntrichtingen. Dat zal nog versterkt worden omdat door de nieuwe afspraken met VLAIO de financiering voortaan gerelateerd zal worden aan de kosten. Vroeger kregen de SYNTRA's voor elke cursist evenveel financiering. In het nieuwe afsprakenkader zullen de SYNTRA's de duurdere knelpuntberoepsopleidingen kunnen organiseren, omdat ze daarvoor meer gefinancierd zullen worden dan voor de andere opleidingen. Op die manier kunnen de SYNTRA's in de toekomst nog beter inspelen op de vraag van de knelpuntvacatures.

Thierry Semey stelt verder dat de SYNTRA's vanuit de netwerkgedachte de niet-actieven vooral benaderen via de organisaties die daarvoor in het leven geroepen zijn. De SYNTRA's moeten niet doen wat andere organisaties al doen. Ze moeten zich wel associëren met de organisaties die werken met moeilijk bereikbare jongeren. Die organisaties moeten het aanbod van de SYNTRA's goed kennen en fungeren als doorgeefluik. Aangezien VDAB de regisseur van de loopbaan van iedereen wordt, zal die dienst daar ook meer zicht op krijgen. Daardoor zullen de SYNTRA's het bereik van die niet-actieven zeker kunnen versterken.

Wat betreft de tijdelijk werklozen komt de spreker terug op de zogenaamde fast tracks. Het is natuurlijk niet de bedoeling om een tijdelijk werkloze die een goede werknemer is, weg te plukken bij een bedrijf dat binnen een aantal maanden kan

heropstarten, en naar een ander bedrijf toe te leiden. Als het spoor binnen het bedrijf of de culturele organisatie doodloopt, is een herpositionering mogelijk op basis van de behoeften van de werknemer. Als dat niet het geval is, kunnen de SYNTRA's werken aan een tijdelijke versterking van de competenties van de werknemer, maar uiteraard niet aan een herplaatsing.

In antwoord op de vragen over het agentschap Syntra Vlaanderen stelt Thierry Semey dat het agentschap zich in de afgelopen drie tot vier jaar vooral was gaan focussen op het duaal leren en daardoor minder aandacht heeft gehad voor de SYNTRA's. Daarom ervaren de SYNTRA's het herpositioneren in de richting van VLAIO, VDAB en het Departement WSE als een zegen, omdat die organisaties meer aandacht hebben voor hun werking en beseffen dat ze ertoe doen. Dat besef was verloren gegaan in de laatste jaren van het agentschap. Thierry Semey ervaart de huidige situatie als een periode van mogelijkheden en van vereenvoudiging. Na een lange samenwerking met het agentschap Syntra Vlaanderen waren er heel veel regels ontstaan, regels die de SYNTRA's moesten naleven met soms heel beperkte resultaten. De spreker geeft de voorkeur aan de samenwerking met VLAIO. Daarin wordt er gestreefd naar een beperkt aantal heel duidelijke regels met heel duidelijke doelstellingen en KPI's.

Thierry Semey stelt verder dat de SYNTRA's een heel interessante rol te vervullen hebben op het vlak van het duaal leren en het hoger onderwijs. Ze hebben heel veel ervaring met de werkplekken en de sectoren. Hogescholen hebben die ervaring minder. Als gevolg daarvan doen ze bij de uitbouw van hun graduataten dan ook graag een beroep op de SYNTRA's om het leerproces op de werkplek deels te verzorgen. Het is ook de overtuiging van het SYNTRA-netwerk dat het samen met hogescholen het duaal opleiden in het hoger onderwijs vorm kan geven. De hogescholen focussen zich vooral op het campusonderwijs, terwijl de SYNTRA's zich vooral richten op het werkplekonderwijs. Daarin onderscheiden ze zich van de centra voor volwassenenonderwijs, die vooral campusgericht zijn, terwijl de SYNTRA's ernaar streven om zo veel mogelijk werkplek- en ondernemingsgericht te opereren.

Nico Nieuwborg zegt dat de SYNTRA's een vierde actor hebben geïntroduceerd om de werkplekken attractief te maken voor duaal leren. Ze beschouwen het leerproces als een gedeelde verantwoordelijkheid van enerzijds de lerende en anderzijds van een docent die, vaak op de campus, zijn knowhow overdraagt. In het kader van het duaal leren is er ook de mentor op de werkplek die voor een deel de docentopdracht op de werkplek overneemt. Naast die drie actoren hebben de SYNTRA's een vierde actor geplaatst. Die kan verschillende namen hebben, maar in de regio Midden-Vlaanderen wordt die een competentiecoach genoemd. De competentiecoach zorgt voor de interactie tussen de andere drie actoren. Hij signaleert aan de docent in het campusleren hoe het werkplekleren verloopt, in welke fase de lerende zit en waar er tijdens het campusleren moet worden geredigeerd. Hij komt ook tussen als de docent signaleert dat het werkproces van de lerende niet loopt zoals het hoort en hij neemt vooral de zorg van het leerproces uit handen van de mentor in het bedrijf en van het bedrijf zelf. Dat is de hoofdtaak van de competentiecoach. De mentoren en de bedrijven willen vooral ondernemen en nemen daar de lesopdracht bij. De mentoren krijgen daarvoor vorming via mentorshipstrainingen, maar het is belangrijk dat er, zeker binnen een kmo, iemand ontzorgend aanwezig is om hen daarbij te ondersteunen.

Johan Lambrecht antwoordt op de vraag over de familiebedrijven. Vlaanderen is een kmo-regio, maar ook een regio van familiebedrijven: 80 procent van de bedrijven in Vlaanderen kan als een familiebedrijf worden beschouwd. Die familiebedrijven zijn bijna goed voor de helft van de werkgelegenheid. De overdracht van familiebedrijven blijft een heel actueel thema: 20 tot 25 procent van de familiebedrijven geeft te kennen dat ze binnen vijf jaar met de overdracht van de eigendom

en van het dagelijkse management te maken zullen krijgen. Uit eigen onderzoek van professor Lambrecht blijkt dat jongeren wel degelijk interesse hebben om later een rol te spelen in het familiebedrijf. Ze geven aan dat ze die het liefst willen opnemen tien jaar na het beëindigen van de studies. Interessant is de vaststelling dat die jongeren eerst een eigen zaak willen starten. De laatste jaren zijn er in Vlaanderen heel goede initiatieven genomen voor familiebedrijven en de overdracht ervan. Er is heel veel bewustmaking, bijvoorbeeld door de Platoprojecten. De spreker meent dat er in Vlaanderen misschien nood is aan een diepgaande opleiding voor potentiële overdragers en opvolgers van een familiebedrijf. De SYNTRA's beschouwen beide groepen als doelgroepen. De spreker antwoordt bevestigend op de vraag of ze al iets hebben gedaan voor de groep van familiebedrijven. In 2019 is er een proefopleiding georganiseerd in Oost- en West-Vlaanderen voor de opvolgers en de overdragers van hetzelfde bedrijf.

Johan Lambrecht merkt op dat er veel aandacht is voor nieuw ondernemerschap, maar dat men dat niet mag verengen tot het oprichten van een nieuwe zaak. Dat is één manier om een nieuwe ondernemer te worden, maar men kan het ook worden door een bestaande zaak over te nemen. De SYNTRA's willen heel bewust inzetten op de overname van bestaande zaken, hetzij als familiale opvolger, hetzij als een niet-familielid dat ondernemer wil worden.

Wat betreft de gevolgen van de ontbinding van het agentschap Syntra Vlaanderen sluit de spreker zich aan bij Thierry Semey. De samenwerking met VLAIO verloopt tot nu toe heel vlot. De SYNTRA's hebben regelmatig overleg met VLAIO. Er worden ook comités geïnstalleerd om over verschillende zaken van gedachten te wisselen. Hij herhaalt dat een intensievere en geformaliseerde samenwerking met VDAB wenselijk is.

Thierry Semey voegt daaraan toe dat de SYNTRA's in Oost-Vlaanderen en deels in Vlaams-Brabant op het terrein met VDAB stappen vooruit zetten om zeer snel zaken te realiseren, wat vroeger onmogelijk zou zijn geweest. Lokaal wordt dus wel voortgang gemaakt met de samenwerking en dat vindt de spreker hoopgevend.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Caroline GENNEZ,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ESF	Europees Sociaal Fonds
ICT	informatie- en communicatietechnologie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KPI	key performance indicator
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarkttrapping
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WSE	Werk en Sociale Economie